

Списанието излиза дваждъ: на 1 и 20, а притурната — веднѣждъ: на 10 число въ всякъ мѣсець
ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОБИЗА

Съдържание:

Важно извѣстие! — Една сериозна болѣсть. — Малкиятъ урокъ. — Интернационаленъ женски конгресъ въ Берлинъ. — Историческата на една чизма. — Фелелонъ и значението му «възпитание на молитвъ». — Първа българка съ висше образование. — Обявление.

Важно извѣстие!

Дирекцията ни, като има прѣдъ видъ, да си очисти вече веднѣждъ за винаги сметките съ всичките си стари и нови абонати, рѣшила се, щото до 31 й Декемврий н. г. да бждѣтъ събрани до стотинка всичките абонаменти. Затова умолява всички тия, до които ще се прѣставятъ до тая дата включително, било отъ агента ни, г. Т. В. Абаджиевъ, било отъ телеграфо-пощенските въ разнитѣ градове станции, надлѣжнитѣ за събиране абонаментитѣ квитанции, да побързатъ и си внесатъ абонамента при първо поискание, защото и безъ това Дирекцията ни достатъчно е чакала до сега.

При това явява се на всички, че отъ нова година списанието ни иде се испраща само до ония отъ абонатитѣ ни, които ще сж си внесли всичкия абонаментъ до края на текущата година, защото Дирекцията ни твърдо е вече рѣшена и прѣпочита да има по-малко абонати, нѣ редовни платци, отколкото много, нѣ нередовни платци, съ което нѣщо тя се прѣтоварва съ много бесполезна и излишна работа, а пъкъ и много се прѣпятствува на редовното излизание на списанието.

Една сериозна болѣсть.

Една отъ болѣститѣ на настоящия вѣкъ, нравствена болѣсть, на която причината трѣбва да се търси въ самото ни сегашно физическо и морално положение, е навѣрно и тая, която на кара да отлагаме отъ день на день, каквото

бихме могли да направимъ тозъ часъ, която често не ни дава да вземаме нѣкое рѣшение, да дѣйствуваме дѣятелно или по волята си.

Тая болѣсть напада всичкитѣ класове на обществото и, безъ да бждемъ прѣувеличени въ говорението си, можемъ каза, че твърдѣ малко сж семействата, които да сж отчасти или съвсѣмъ освобождени отъ нежъ.

Погледнѣте на държавнитѣ управници, които обѣщаватъ нѣщо за едно опрѣдѣлено врѣме; опрѣдѣленийъ день се минж вече, нъ работата е далечъ отъ да бжде свършена. Не само тѣ, нъ и ботушарьтѣ, и шивачьтѣ, на и шивачката Ви, Госпожи и Госпожици, ще ва излѣже. Защо? Защото всички сж имали да направѣтъ друго нѣщо; защото моменталнитѣ имъ занятия сж ги накарали да забравѣтъ закъснѣлитѣ си работи; защото сж отлагали отъ день на день, каквото не сж били никакъ задлъжени тутакси да свършжтъ, и защото, колкото повече сж чакали да туржтъ въ дѣйствие старитѣ поржчи, толкова по-малко воля сж имали да ги направѣтъ.

Сжщото се случва и съ работника, който отлага исплащанието на една малка смѣтка, поради хиляди незначителни причини; или съ търговеца, който не може да се рѣши да испрати фактуритѣ си, въпрѣди че клиентитѣ му сж ги поискали, за да се расплатжтъ — това се случва постоянно. Познавамъ единъ лѣкаръ, който не се рѣшава да прѣдстави смѣтка на бившитѣ си пациенти; той прѣдпочита да чака по четире и петъ години, та единъ день клиентелата му ще бжде твърдѣ много притѣснена, като ще има да исплати една сума отъ петстотинъ или шестстотинъ лева.

Вие даже, любезна читателко, не страдате ли често отъ тая мозъчна отпуснатость? Не впили се е случило много пъти, щото да получите писмо, за което да си сторите едно твърдо и искрено намѣрение да отговорите сжщата вечеръ още? Вечерьта минава; вие сте уморена, та отлагате работата за утрѣ. На слѣдующия день . . . а, да! вие сте била длъжна да си излѣзете; послѣ едно посѣщение; едно интересно четение . . . А лицето, което ви е писало, чака ли чака, догдѣ единъ хубавъ день гризението на сѣвѣстѣта ви, като побѣди хладнокрѣвнието, апатията ви, ва принуди да земете въ ржцѣ перото.

Слабостьта на памятьта спомогва още по-

вече въ увеличанне на злото отъ болѣзненния навикъ на отлагание. Тогава случайтѣ е посернозенъ. Каквото бихте могли да бждете почти увѣрени, че ще направите . . . забравяте го.

Гдѣ стои първата причина на злото? Много се говори, а и справедливо, за плачевното състояние, въ което сж нашитѣ нервовѣ. Прѣбраздени, деликатни, подложени на постоянни смущения, които нашето сжществување се стреми всѣбидневно да размножава, заприличваме малко на тия електрически машини, които се движжтъ на дѣсно и на лѣво и даватъ неточни знакове. Трѣбало би да се засплжтъ истъчните или разваленитѣ мѣста; да се бди, щото токътъ да бжде по-малко силенъ и по-редовенъ; да се установи, съ една дума, съвършенното и работение споредъ теоретическитѣ и сжщественитѣ данни, що ни сж извѣстни.

Така би трѣбало да бжде съ насъ. Раздвиженийтъ токъ на нашия животъ не е вече въ отношение съ силата на органитѣ ни; тия послѣдни сж отслабжли по наслѣдство, та не даватъ вече, каквото би трѣбало да даджтъ.

Нека се засилваме, прочее, чрѣзъ една добрѣ разбранна физическа и морална хигиена; нека се повече забравяме, за да можемъ по-добрѣ да живѣемъ просто и естествено. Нека се наслаждаваме съ умѣрени и спасителни удоволствия, нека се отново закрѣпимъ чрѣзъ очистителното докосване на истинското естество — нищо отъ условното естество, у което благоприличнето е необходимо — и ще усѣтимъ въ себе си нови сили; памятьта, послушна на повикванието ни, ще ни дойде на помощъ, а, подиръ нежъ, ще послѣдва дѣятелностьта, която извършва чудеса, която създава хора полезни, а, може би, и велики.

Да! нека имаме здраво тѣло, за да можемъ да направимъ, щото да дѣйствува въ него и здрава душа, на и здравъ умъ. Нека знаемъ, да сме винаги господари надъ себе си не само въ голѣмитѣ, нъ и въ малкитѣ работи, особено въ малкитѣ, и нека захванемъ отъ днесъ още, да не отлагаме за слѣдующия день, каквото можемъ да свършимъ още днесъ.

Майчинъ урокъ.

(Подражанне).

Миналата година въ началото на прѣкраснитѣ лѣтни дни взехъ отпуска и си отидохъ въ родния

градецъ при брата си. Братъ ми се бѣше оженилъ прѣди нѣколко години и имаше двѣ дѣщца Ангелчо и Марийка. Жена му тѣй се грижеше за дѣцата и ги въспитваше, както бѣхъ желалъ всѣчки майки да се научатъ да въспитватъ своитѣ. Тя по-малко ги въспитваше съ приказки, отколкото съ примѣри, които се прѣдставляватъ на всѣка майка ежечасно въ повседневния животъ. Често пъти съмъ заблѣжвалъ, че дѣцата много по-обичатъ да си служатъ съ очитѣ, отъ колкото съ ушитѣ; тѣ всичко гледатъ съ голѣмо любопитство, но малко слушатъ. Слѣдователно, много полесно е да ги поучаваме съ нагледни примѣри; и книгата, по която тѣ най-лесно се учятъ, е великата книга на природата, която само обръща ллетата си прѣдъ очуденитѣ имъ очи. Тѣй правѣше и буля ми. Азъ нѣма много да прѣхвалямъ племянницитѣ си Ангелча и Марийка и съ това да сърдѣж другитѣ дѣца и да имъ се чини, че тѣ никога не могатъ станъ като тѣхъ добри. Не. Ангелчо и Марийка често се случваше да грѣшатъ; но тѣ бѣхъ съ добри сърдца и слушахъ майка си; а пъкъ послушността трѣбова да е най-голѣмото качество на тия прѣкрасни глупавички слѣпци, които трѣбова да се оставятъ на по-старитѣ да ги ржководѣтъ, догдѣто порастатъ и станѣтъ умни.

Всичкото бѣше хубаво, само че Ангелчо и Марийка бѣхъ малко слаби по причина на задушения градски въздухъ, на малкото движение и на тѣснитѣ къщи. Двороветѣ въ нашия градецъ бѣха рѣдкостъ и дѣчурлигата се трѣкаляхъ все по улицитѣ. Буля ми не обичаше да пуца Ангелча и Марийка на улицата, да не се научатъ на лоши думи отъ другитѣ дѣца; и тѣй тѣ бѣхъ принудени да сѣдѣтъ все въ къщи и да излѣзватъ на расходъ само, кога ги изведе майка имъ.

Докторътъ посвѣтѣвѣ брата ми да отиде заради дѣцата да поживѣе на мѣнастрия, гдѣто щѣше да прѣкара лѣтото и самитѣ докторъ съ семейството си. Азъ тѣй сящо се приготвихъ да отидѣ съ брата си на мѣнастрия. Последния день прѣдъ замивашието дѣцата толкова скачахъ, викахъ, тичахъ и залѣвахъ майка си, щото най-послѣ се принудихъ да ги затворѣтъ въ едни стаи заедно съ Марийкиното котенце, Мара, и Ангелчовото бѣло кученце. Дѣцата павѣхъ обичнитѣ си другари, като двѣтѣ си очи, да не бѣ да побѣгнатъ на нѣждѣ и да не могатъ сутринѣта да ги вземѣтъ съ себе си на мѣнастрия. Марийка искаше да вземе и куклата си съ себе си, та ѣ ти да видѣла страшния пѣтъ, голѣмата рѣка и рогата на биволитѣ, които щѣхъ да возѣтъ колата; но когато ѣ казахъ, че по пѣтя има много камъни и куклата може да си счупи крака или рѣвната, то Марийка ѣ остави на майчиното си расположение, да ѣ скрие въ сандѣка и да нареди дрѣхитѣ ѣ при Марийкинитѣ. Но кучето и котето бѣхъ немирни и, щомъ Марийка пооткрѣхияше вратата, само да попита майка си, да не е забравила новата рокля на куклата, тѣ се пжвахъ между крагата и искачахъ вѣнъ по чардака; Марийка и Ангелчо трѣшнавахъ вратата, вжукнавахъ слѣдъ тѣхъ и пакъ се дигне вѣкъ, смѣхъ, тичъ, глѣча и отново затворяше въ стаята. Съ мжка уобѣдихъ дѣцата да си легнатъ по рапо, съ

условие че утрѣ ще ги събудѣтъ прѣди да дойдѣтъ колата. Най-послѣ дойде многоочаквания день, дѣцата станахъ, приготвихъ се и ний трѣгнахме. Трѣбоваше да види само човѣкъ ония оживени, весели лица на дѣцата, очитѣ имъ постоянно минувахъ отъ прѣдметъ на прѣдметъ, въпроситѣ се сипахъ като изъ конѣ. Единъ день слѣдъ пристиганнето ни дѣцата се разболѣхъ. Брѣхкитѣ имъ организми, като мѣнихъ задушени градски въздухъ съ чистия балкански, не можахъ да устоѣтъ. Слѣдователно, още отъ първия день трѣбоваше да се откажатъ отъ расходитѣ изъ гората, отъ дебелитѣ орѣхови сѣнки, отъ зеленитѣ едри скакалци и шарени пеперудки, отъ хубавичкитѣ темечужки, лай-лай-кучки, зайчови чешки, мечи-пити и толкова други изобилни цвѣта, които божията ржка щедро е распрѣснала по зеления килимъ. Нѣмаше вече ни игри за тѣхъ, ни празници, ни развлечения. Двѣтѣ дѣца бѣхъ принудени да стотѣжъ въ стаята затворени и да прѣкарватъ както пощитѣ така и денѣтѣ на одърчетата си. Освѣтъ това пъкъ и докторътъ се явяваше всѣка сутрина, прѣдпесваше строга диета и, вмѣсто вкусното агнешко месо, сладкитѣ млнчета, даваше малки стѣжлица, пѣлни съ най-противни лѣкарства, които всѣки бѣ побѣрзалъ да счупе, ако да не съдържахъ най-драгоцѣното нѣщо, здравнето! «Докторе, бива ли дѣцата днесъ да станѣтъ?» питахъ всѣки день майката. — «Не бива още,» отговаряше докторътъ. «Докторе, дѣцата бива ли да захванѣтъ да ядѣтъ?»

— «Не диета и пакъ диета», отговаряше непрѣклонний докторъ, като си отваряше табакерката, запалваше си цигара и захващаше да разказва смѣшни нѣща на дѣцата. А Ангелчо и Марийка безнадежно си слагахъ пакъ главичкитѣ на възглавицата си слѣдъ тия докторови думи.

Тѣй се изминахъ три дълги недѣли, въ края на които Марийка, по малката, много сериозно каза на майка си, че ѣ много страхъ да не забрави да ѣде, когато оздрави. Охъ, колко сж дълги три недѣли, особено когато си пъкъ на петъ години! Имаше другъ единъ, за когото врѣмето течеше по-бавно; то бѣше нѣжната и любяща майка, която и деня и ноци сѣдѣше надъ главитѣ на драгитѣ си болни. Тя имъ даваше прѣдписанитѣ лѣкарства, които, подавани отъ обична ржка, не ни се чинѣтъ толкова горчиви. Майка имъ измисляше хляди нѣща, за да ги развлѣча; то хубави приказки, то прѣкрасни картинки, то повити дѣца, то либави куклички, които, разбира се, като всѣки благовѣспитани кукли, страдахъ отъ сящата болѣсть, отъ която и младитѣ имъ родители; заради това често пъти докторътъ биваше номолванъ да опитѣва пулеа на куклитѣ.

Слѣдъ болѣдуваннето дойде провдиганнето, което на дѣцата се показа още по-дълго отъ болѣдуваннето. Когато странничкитѣ захванѣтъ отъ ново да се чрвѣжѣтъ, когато захване да се става отъ леглото, когато докторътъ дигне ужасната диета и позволи да се появи въ стаята на малкитѣ болни бѣлото месо отъ кокошка съ малко хлѣбецъ и малко сладки, тогава плѣннитѣ птички, като почувствуватъ, че имъ подойде силица, за-

хващатъ да настояватъ да имъ отворѣтъ вратата на клѣтката.

Колко хубаво се показва слънцето! А пѣстритѣ цвѣти и зелената морава, като че ги мамѣтъ прѣзъ стѣклата на прозорницѣтъ! «Когато ще излѣземъ да се расходимъ?» Ето кой бѣше въпросътъ всѣка сутрина и вечеръ. Но непрѣклонний докторъ всѣкога отговаряше «не бива още». Ужасенъ човѣкъ бѣше и той докторъ! Но тъй като пѣкъ той владѣше драгоцѣното срдѣство да исцѣри болнитѣ и отъ друга страна майката бѣше жена умна, то изпълняваше всичкитѣ прѣдписания на доктора и умѣеше да убѣди и дѣцата си да сѣ послушни. Единъ день майка имъ, за да ги залѣже по-лесно да прѣкарватъ зѣтворничеството си, имъ донесе единъ другаръ. Тоя другаръ бѣше една кадѣнка. Кадѣнкъ — Фатмичка, както ѣх нарекохъ нашитѣ дѣца, бѣше най-драголюбното птиченце на тоя свѣтъ, съ тѣмнитѣ си крила, напарени по края съ жълто, съ мѣничката си главичка, съ червена шапчица и съ мелодическото си цѣрканье. Като ѣх гледахъ, какъ си скача изъ клѣтката, дѣцата по не се оплаквахъ, гдѣто не ги пуцахъ да излѣзжтъ изъ стаята. Затворничеството на птичката, която е жителъ на въздуха, утѣшаваше дѣцата за тѣхното затворничество. Птичката не само че не се оплакваше, за гдѣто е затворена въ една клѣтка два недѣла дълга, но даже си и пѣше вжтрѣ, а и тя имаше и крила и крака и никои докторъ не ѣ бѣше прѣдписвалъ въ името на искуството си и за възстановението на здравнето ѣ да стои затворена. Мислѣхъ, че самата майка оправѣ мислитѣ на дѣцата по тоя пѣтъ. Но, както и да е, тѣ тъй захвацахъ да мислѣжтъ, и очаквахъ по-тѣрпѣливо деня на освобождението си. Кадѣнкъ — Фатмичка бѣше причислена къмъ куклитѣ, които мѣмряхъ противъ затворничеството и бѣхъ обявени на доктора, че иматъ размирнически цѣли противъ прѣдписанията му. Всѣки обича да учи другитѣ.

Денѣтъ се изнизвахъ, а тъй като на земята нескончаемоститѣ бърже минаватъ, то и на оздравянието, което бѣше обявено за нескончаемо, му дойде крайтъ. Колко е хубаво днесъ врѣмето! Колко е ясно небото! Колко тихо духа вѣтърътъ! Цвѣтията отварятъ чашкитѣ си и пѣлижтъ въздуха съ приятна миризма; пѣсенята на птичкитѣ въ въздуха, шуртението на вадичкитѣ изъ ливадитѣ, шумулението на листата на дърветата, бръмчението на насѣкомитѣ образуватъ обаятелния концертъ на природата. Такива сѣ празникитѣ, които природата дава на цвѣтията, птичкитѣ и дѣцата. Заблѣжнихъ на една пейка сѣднала младата майка, която гледаше съ единъ погледъ, който Господъ дава само на майкитѣ, своитѣ двѣ хубавички плѣвици, на които докторътъ бѣше позволилъ да излѣзжтъ. Но какво държи тя на колѣнитѣ си? А, като че е клѣтката съ кадѣнката! Марийка бѣше поискала да изнесжтъ и клѣтката съ птичката и Ангелчо на-стоя на сжщото. Азъ бѣхъ сѣдналъ пѣколко раскрача на далечъ отъ тѣхъ и чувахъ всичко, но не искахъ да отиджъ, да отвличамъ дѣцата при първата имъ расходка съ майка имъ.

— Хубаво птиченце, намъ много ни е драго, като излѣзохте? Тебѣ не ти ли е драго?

— Чудна работа, подхвана Ангелчо, то не пѣе, а по-напрѣдъ колко хубаво пѣеше! я погледни, мамо, то като че нека да си ступи главата о прѣчкитѣ на клѣтката! Защо ли?

— Защото то гледа какъ хвѣркатъ другитѣ птички, мили дѣчица. Ти ми казвашъ, Ангелчо, че птиченцето иска да си ступи главата о прѣчкитѣ на клѣтката. Какъ ти се чини, то свободно ли е въ клѣтката?

— Не, мамо. Гдѣто ще се каже, ако и клѣтката да е подъ открито небо, но кадѣнката не е свободна?

— Наистина, че не е свободна, дѣца.

— И когато ний сме толкова щастливи, то е нещастно?

— И азъ тъй мислѣхъ, драгички?

— О! мамо, въ единъ толкова радостенъ за насъ день трѣбва всичко да е весело, каза Марийка.

— Тѣй, тѣй, трѣбва и кадѣнката да бѣде свободна и весела като насъ! повтаряше Ангелчо, като си плѣскаше рѣцѣтъ.

— Но какво да правимъ? каза майката, вий обичате да ѣх слушате сутрина да пѣе въ стаята ви.

— Все едно, отговорихъ и двѣтъ дѣца наедно, прѣди да мислимъ за наши си, трѣбва да мислимъ за птичката.

— Отвори вратата на клѣтката ѣ, майчице, каза Ангелчо.

— Дѣдо Господъ ни ѣх даде, когато бѣхте болни, прибави Марийка, трѣбва да му ѣх възвѣрнемъ, както и той ни възвѣрнж здравнето.

Видѣхъ една сълза на очитѣ на братовата си жена. Тя цалунж дѣцата, послѣ каза:

«Бѣди щастливо, Божие създание; хвѣркви, малко птиченце!»

Кадѣнката искочи изъ клѣтката, поотърси си крилата и хвѣрвижъ къмъ небото, като издаде радостенъ гласъ, който макаръ и слабъ, стигнж до стѣпалата на Божия тронъ.

Чухъ въ това врѣме нѣщо като шумъ отъ крила. Бѣхъ ли това птичкитѣ отъ сѣсѣднитѣ гжсталаци, които поздравихъ съ добръ дошла сестра си, която бѣше възвѣрната на въздуха, на гората, на природата и на небесната свобода? Или да ли не бѣхъ това ангелитѣ хранители на братчето и сестрицата, които смѣсихъ, като се наведохъ прѣзъ руситѣ имъ главички, радостта си въ една небесна цалунка, като въздадохъ на Бога хвала, който дава на птичкитѣ пѣсенята, на цвѣтията благоуханието и на дѣцата мирнитѣ и чисти чувства, които сѣ благоуханието на душата и мелодитѣ на срдѣцето.

Ж. Ар-ва.

Интернационаленъ я

Въ този интернационаленъ женски конгресъ, който бѣлъ откритъ прѣди три недѣли въ Берлинъ, при-

сжтствували 3000 жени и сж разпскавали прѣзъ една цѣла недѣля върху 96 разни теми. Ето впечатленията отъ Берлинъ на разни учени жени:

М-ме Vincent пзъ Парижъ пише: «Като пмахъ прѣдъ видъ, че ще миж прѣзъ Алзасъ и Лотарингия, мислѣхъ, че ще усѣтѣж нѣщо страшно, нъ сега виждамъ, че бѣхъ много глупава! Берлинъ ми се ареса много, пѣтищата му ми се налагатъ, и чистотата, която на всждѣ царува, въздига го много по-горѣ отъ Парижъ. Берлинската жена е привлекателна. Ако и да гледа тя съ много опулени очи на туалетитѣ на чужденкитѣ, обаче въикашността ѝ не е грозна. Французойкитѣ ораторки говорѣжтъ по-кратко и съ по-голѣма страсть, а съ малко думи точни и умѣстни си показватъ претенцитѣ, и мислѣж, че така сполучватъ по-добрѣ.»

М-ме E. Dupont, тоже пзъ Парижъ, пише: «Винаги сериозни! Ето впечатлението, което ми произведехъ мжжетѣ и женитѣ въ гр. Берлинъ. Може нѣкой да се расхожда по цѣли часове въ Парижъ, безъ да срѣщне толкова много сериозни лица, колкото азъ срѣщамъ на всѣка стѣпка въ Берлинъ! Признавамъ учтивостта на жената въ гр. Берлинъ, нъ много повече бѣ ме привлекла тя, ако щѣше да бжде по-малко сериозна. Особенно впечатление ми произведе простотата на туалетитѣ и дълбоката типина въ театра. Но главното ми впечатление е, че въ Берлинъ всички работѣжтъ, а това е достатъчно да ме очуди много.

Г-жа Шлезингеръ, пзъ Виена, пише: «Намирамъ, че Виена, относительно съобщенията и движението по улицитѣ е много по-назадъ отъ Берлинъ, нъ едно нѣщо само липсува отъ Германската столица: добрата кухня! Твърдѣ е вѣроятнo да не съмъ имала време, поради тѣжкитѣ и важнитѣ работи на свѣта, да издирѣж мѣстата, въ които готвѣжтъ добрѣ, нъ въ Виена не е нужно да се търси това: тамъ на всѣкадѣ се храни нѣкой добрѣ. Берлинската жена ми се аресва, но тя нѣма по-нѣкога оная готовность, вѣжливость и грациозность, която има Австрийката; въпрѣки учтивостта си, тя е много студена. Много се зачудихъ на голѣмото число учениѣ ораторки, които сж говорили въ свѣта. Въ това не можемъ ги конкурира ние Виенкитѣ, нъ ние сме по-консервативни въ изпекванията си и по-постоянни и по-утекчителни въ начина на прѣдлагане претенцитѣ си. Свѣтътъ ще принесе, мислѣж, добри плодове; само желала бихъ, щото, ако и до година се събере пакъ той, — нѣщо, което, по-моему, много е нужно, то трѣбва да се занимае само съ основни въпроси, като образованието, пзбирателното право, въпроси по нравствеността и работничитѣ (жени), а всички други второстепенни въпроси да се изоставѣжтъ. Така ще се спечели много време, защото нѣмаме всички достатъчно време, за да говоримъ.»

Г-ца Докторица Монтесори, италианка, пише: «Толкова съмъ очарована отъ Берлинскитѣ жени и комплиментитѣ, които ми сж биле направени на всѣка стѣпка, толкова ме възхищаватъ, щото не намирамъ думи, да си прѣдставѣж впечатлението, което ми произведехъ тѣ. По нѣкога се запитвамъ, да ли е истинна

това или се съизумамъ! Образуваха съмъ най-доброто миѣние за германскитѣ ораторки и бихъ пожелала, щото да имъ подражѣжтъ съотечественницитѣ ми жени. За жалость, нѣмаме никакъ ораторки, за което нѣщо и много съжалевамъ! Берлинъ, толкозъ ми се аресва, щото се рѣшихъ да останѣ повечко време и да разгледамъ нѣкои клиники. По-късно мислѣж да останѣ още шесть мѣсеца, за да постѣжнѣж въ Кохския институтъ, та да можъ да бждѣ професорка по бактериология въ нѣкой италиански университетъ!»

Историята на една чизма.

Единъ Английски вѣстникъ, говорейки за онѣзи, които лѣтно време се кѣпѣжтъ въ рѣкитѣ или въ морето, съвѣтвалъ пѣтницитѣ да се не кѣпѣжтъ въ рѣкитѣ, а особено въ онѣзи на Сѣверния Египетъ; и за потвърдяване на кязаното си, той поканвалъ читателитѣ си да прѣгледатъ издадената въ едно периодическо списание рисунка на единъ гробъ, който се билъ въздигнѣжлъ въ споменъ на единъ пѣтникъ, който се изгубилъ прѣдъ острова Филъ, жъртва на наклонността си къмъ науката.

Горѣпоменѣжитѣ вѣстникъ не казалъ името на тѣзи жъртва на науката, нито пъкъ се обѣщавалъ за разрѣшеннето на този въпросъ.

Единъ другъ Английски вѣстникъ, издаденъ по-късно, разказвалъ върху сѣщия въпросъ слѣдующето:

Г-ль Едмондъ Г. . . . пратеникъ на Лондонското Царско Дружество на Естествениѣ науки въ Елефантина, послѣдния Египетски градъ, до който бѣше достигнѣжлъ Херодотъ, за да напита тука Курака, тѣзи Мексиканска птица, веднажъ се расхождалъ по рѣката Нилъ съ Днермъ, Етнoйска ладия, паралелно съ брѣга на острова Филъ. А като се расхождалъ и гледалъ разнитѣ форми, които гранитѣтъ образувалъ по този брѣгъ, той видѣлъ и изрисувалъ на тетрадката си една часть отъ този брѣгъ, която отъ далечъ приличала твърдѣ много на русска чизма. Г. Едмондъ искалъ да намѣри и друга една такъва чизма прилична на другата, но, казалъ си той, природата не пепълнява симметрично всичкитѣ си работи. Тя прави една чизма, но ограничава се до тамъ, защото природата не е сѣщъ чизмаръ.

Рисунката на г. Едмондъ излѣзла на свѣтъ чрѣзъ вѣстника Нью-Лондонъ (новъ Лондонъ) съ надписъ: «Изгледъ на Филския брѣгъ». Къмъ сѣверъ се виждалъ прочутѣитѣ храмъ на Изиди, а напрѣдъ нѣколко пълмови дървеса и едната часть отъ брѣга, която прѣдставлявала русската чизма.

Слѣдъ нѣколко мѣсеца, Г. Дарингъ, другъ и той ученъ на Лондонското Царско Дружество, като билъ проведенъ въ Мероя, за да пзнамѣри зеления брѣмбаръ (насъкомъ), за който говори Херодотъ, прочиталъ вѣстника Нью-Лондонъ въ Гостинницата Кулонъ въ Капръ, и рисунката на г. Едмонда привлекла вниманието му. — Въ природата, помислѣлъ си той, нищо не е невъз-

можно. Лема и Италия не представлява една цѣла чизма? Природата много пъти измислюва чудни нѣща!

Подиръ това, той си тръгналъ и претегналъ въ Мероя, дѣто намѣрилъ този насѣкомъ и се върналъ обратно. А минавайки прѣдъ острова Филъ, излѣзълъ да види не прочутия храмъ на *Изида* или да прочете надписитѣ му, но само и само да види отблизо чизмата, която г. Едмондъ отъ далечъ само бѣше изрисувалъ.

Но, прѣдположете си сега, колко той се зачудилъ, когато се приближилъ и видѣлъ една петинска чизма!

Г-нъ Дарингъ съ страхъ зель въ рѣцѣтъ си чизмата и на вжтрѣшната ѳ часть прочель: Маввъ, чизмаръ въ улицата Панорама, Парижъ. Дарингъ доста врѣме си помислилъ, прѣди да се рѣши да се изсмѣе на Едмондовата рисунка. Тутакаси той видѣлъ главата на единъ крокодилъ и зель да мисли слѣдующето: Сега разбирамъ! Нѣкой пѣтникъ, който, разбира се, пѣтувалъ заради науката, миналъ отъ тука, окжнилъ се въ рѣката и крокодилитѣ го изѣли; а отъ това злощастие останжло само една чизма!

Подиръ това размисление той платилъ щедро на четирма Елефантински Феллахи, които въздигнали единъ гробъ, дѣто, споредъ Дарингла, учениитѣ пѣтникъ билъ изѣденъ отъ Крокодилитѣ цѣль, съ исключение на едно само чизма. Гробътъ посѣль слѣдующия надписъ: Въ сѣнката на единъ пѣтникъ, който се изгубилъ прѣдъ острова Филъ, жертва на наклонността си къмъ науката.

Дарингъ поронилъ сълзи върху гроба, изрисувалъ го и испратилъ рисунката на вѣстника Нью-Лондонъ за печатанне. А сега, казалъ той, остава ми още една длѣжностъ: трѣбва да издирѣмъ фамилията на този злощастникъ. Слѣдователно, той скрилъ между дрѣхитѣ си чизмата която щѣль да употреби въ издирването на тѣзи невзвѣстна фамилия.

Между това, за рисунката на Дарингла, издадена ксилографически въ Лондонъ, ставали голѣми въпроси, а особено въ Западната страна или между Лондонскитѣ дженделманн. Даже единъ отъ ченоветѣ на Парламента, Г-нъ Паркетъ, като не се съмнявалъ, че този пѣтникъ е Англичанинъ, прѣдложилъ да даджтъ на вдовицата на този физиологъ пенсия отъ 6250 лева.

Двадесетъ вдовици се явили, които всички имали мъжъе изѣдани отъ крокодили въ острова Филъ. При това, пристигналъ въ Лондонъ и г. Дарингъ, който подържалъ едната отъ тѣхъ, хубава и млада. На тѣзи вдовица се дала пенсията и Дарингъ се оженилъ за неѣ.

Слѣдъ година Господинъ и Госпожа Дарингъ се прѣселили въ Парижъ и веднажъ когато минавали отъ улицата Панорама, учениитѣ на Лондонското Дружество прочель слѣдующия надписъ: Маввъ, чизмаръ. Врѣща се у дома, зема чизмата и отива при чизмаря, комуто, като показвалъ чизмата, казалъ: Можешъ ли да ми кажешъ нѣщо да притежателя на това? Маввъ поклатилъ глава. Зель чизмата и, като ѳ очистилъ отъ Нилската калъ, отъ долу прочель: Г. Савинянъ улица Монтмартъ. № 81.

Г-нъ Дарингъ, като честенъ Англичанинъ, при всичко че се оженилъ за прѣдполагаемата вдовица, счель за добро да не остави на страна първата си благородна цѣль, да намѣри сир. фамилията на този злощастникъ. Слѣдователно, той отишель на улицата Монтмартъ, № 81 и попиталъ вратаря за г. Савинянъ Овертинъ.

За кого отъ всички? попиталъ вратарътъ Всичктѣ Овертиновци сж до десеть.

И всичкитѣ тука ли живѣятъ? попиталъ Дарингъ. Всичкитѣ освѣнъ . . . .

Да! разбирамъ — казалъ Дарингъ, като му прѣкъснжлъ думата — освѣнъ Савиняна . . . злощастния!

Какво казвате, казалъ вратарътъ. Г. Савинянъ злощастенъ? Вий се лѣжете; той миналата година ходилъ въ Египетъ за търговия, но несполучилъ, а когато се върнжлъ, оженилъ се. Миналата недѣля се вѣнчалъ.

Г. Савинянъ се оженилъ, вѣнчалъ се! Е, тогава жена му не може да бжде вдовица, извикижлъ зачуденъ Дарингъ.

Защо това ви се вижда чудно, господине? Заповѣдайте, продѣлжилъ вратарътъ, ето го г. Савинянъ, който минава прѣзъ двора. Идѣте при него.

Дарингъ отишель при този младъ. Господине, му казалъ, искамъ извинение, задѣто ви прѣкъж за малко врѣме . . . . Познавате ли това? и му показалъ чизмата.

Тогава Савинянъ почнжлъ да се смѣе и, като зель отъ рѣка Дарингла — А! Господине, благодарѣмъ ви за удоволствието, които сме ма направили. Не мислѣхъ вече да видѣмъ пакъ това. Оставихъ го на Филския брѣгъ, както Великий Александръ бѣше оставилъ при рѣката Индъ гробища десеть раскрача длѣги, за да побърка ума на учениитѣ пѣтници. Азъ имамъ срѣдства да оставѣмъ гробища, и затова оставихъ чизмата си. Елате, Господине, да видите и другата, която азъ вардѣмъ до сега.

Дарингъ придружилъ Савиняна и видѣлъ другата чизма, която приличала на първата, както двѣ капки вода.

Познино е, ни се струва, да притуримъ и епилогъ, за да прѣдставимъ зачудването на Дарингла. Бѣднийтъ физиологъ търселъ вече срѣдство, за да извини положението си. Той всеки день излиза на расходка самъ и всекога умисленъ. Прѣселилъ се за всекога въ Парижъ, дѣто живѣе честно отъ пенсията, която Английската касса отнуца на жена му, като на жена, която не може да се утѣши за смъртъта на мъжа си, изѣденъ въ Египетъ отъ крокодилъ.

Фенелонъ

и съчинението му «Въспитание на момитѣ».

(споредъ Авацелюка Oct. Gréard).

II.

Обществената роль на женитѣ споредъ Фенелона.

Прѣди да започнемъ разгледването на Фенелоновата книга «Въспитанне на момитѣ», естествено се ка-

раме въ това, да се попитаме, какъ Фенелонъ опѣивалъ социалната роль на женитѣ и каква идея ималъ той за тѣхната способностъ да приематъ възпитанието.

Седемнадесетиятъ вѣкъ, вѣкътъ прѣимущественно на порядѣка и разсѣдка, ималъ е и той върху тоя въпросъ своето увличание, своитѣ глупости почти въ ученнето си за него. Въ врѣмето, когато славата на Лудовика XIV сияела съ всичкия си блѣсъкъ, и тогасъ, когато блѣстѣла около трона му неподражимата плеяда отъ хора, които въ литературата, наукитѣ, искусства, администрацията, политиката и черквата сж спомогнали да се даде на вѣка името Великъ, въ туй именно врѣме се почнало въ единъ видъ памфлетъ, който въ разстояние на дваѣсе години биде два пѣти отпечатанъ, да се запитва, защо и женитѣ да не сж биле тѣй сжщо способни като мъжетѣ да изпълняватъ всичкитѣ общественни служби. «Ако нампраше нѣкой испървомъ за смѣшно, пишелъ Poulain de la Barre, 1) да вижда жена професорка по реториката и медицината, вървяща изъ улицитѣ, послѣдвана отъ комисари и сержанти за възстановленне тишината, говоряща прѣдъ сѣднитѣ въ качество на адвокатъ, засѣдающа по сѣдилищата за отдаване правосѣдието, стояща во главѣ на нѣкой парламентъ, водяща войска, бияща се, изпълняюща длъжността на свещеникъ или министръ, говоряща прѣдъ републикитѣ или князетѣ като шефъ на нѣкое посолство, то това не е отъ нищо друго, нѣ просто отъ навикъ, лесно би навикналъ нѣкой и на това.» Безсмѣшно не трѣбва да се взема тая теза съвсѣмъ за серпозна; явно е, че Poulain de la Barre си играеше съ своитѣ аргументи. Въ това не бѣше нѣкой проста игра. По-малко отъ година прѣди издаването на «Въспитанието на момитѣ», единъ серпозенъ и просвѣтенъ писателъ, проникнатъ отъ сжщитѣ съ Фенелона, неговъ другаръ въ Saintonge-ската мисия, а по-късно неговъ сътрудникъ, въ възпитанието на Бургундския дюкъ, идеи, аббататъ Клавдий Fleury 2), можелъ да каже, безъ страхъ да бѣде опроверганъ: «Несъмѣнно ще бѣде голѣмъ парадоксъ да се поддържа, че момитѣ трѣбва да учятъ и друго нѣщо освѣнъ своя катехизмъ, пиеннето и разни малки работи: да пѣятъ, танцуватъ и се обличатъ по модата, да правятъ добри реверанси и да говорятъ вѣжливо; защото ето въ какво се състои обикновенно, всичкото имъ възпитание» 3).

Невъжеството бѣ се обърнало въ система, да се изолпратъ женитѣ въ незначителностъ и лѣнностъ; по една друга пѣкъ прѣкаленостъ, исхвърлѣли ги до край-

1) Въ съчиненнето си «За равенството на двата пола», физически и морални уроци, гдѣто вижда нѣкой важността на освобожданието си отъ прѣдрасѣдѣци. Парижъ, 1673, 1691.

2) Fleury (Claude), родомъ отъ Парижъ, писателъ на една Черковна История (1641-1723).

3) Видѣть Traité du choix et de la methode des études, Paris, 1686 стр. XVI заб. — Ако, въ дѣйствителностъ, както и самъ г. Oct. Gréard исповѣдва, не е за приеманне неказаното за женитѣ мнѣние отъ Poulain de la Barre, то още по-малко трѣбва да се приема туй на аббата Claude Fleury, както понататѣкъ се искава и г. Gréard, па и мнѣнието на Фенелона, както се види отъ въпросната му книга, не се види да е никакъ съгласно съ онуй на приятеля му.

ноститѣ на едно химерично равенство и една растроена еманципация. И по-просвѣтенитѣ умове, върпки нѣкакви фантастични възгледи, като Г-ца de Scudéry 4), оставяхъ се да се сбланижатъ отъ тѣхъ: нищо не се показваше на авторката на «Великия Киръ» по-малко достойно за нѣкоя жена, отколкото да бѣде ти «жената на съпруга си, майката на дѣцата си, стопанката на семейството си». Това е било наивността, поддържана като върховна добродѣтель и произвеждаща, рано или късно, педантичността и глупостта; това сж Агнеситѣ 5) които правятъ Филаминтитѣ 6) и Белизитѣ 7) Или еднаквата нетърпеливостъ на двѣтъ противни крайности сж възбуждали въсторга и идеята на Молнера 8), щото той така достойно да възстанови, подъ фигурата на Хенриетата, жената въ домашното огнище, украсявайки ѝ съ всичкитѣ грации на здравия разсѣдѣкъ? Та не само Хенриета се омѣжва за единъ честенъ човѣкъ. Арманда 9) тоже е прѣдизначена за омѣжване; «каквото и да би се казало»; по-малко сполучливо, може би, нѣ това е откупването на грѣшкитѣ ѝ; обаче тя ще бѣде родоначалница като своя сестра, нѣ нѣма да възпита навѣрно дѣцата си тѣй, както тя сама е била възпитана. Това именно и Хризалъ изнеква отъ Филаминта въ своето ограничено и обикновенно благо-разумие, нѣ оправдавано отъ глупоститѣ на жена му, за дѣто не се отричала отъ да търси, какво става по луната, за да узнае малко, какво се прави въ дома ѝ. Възвръщаннето къмъ семейнитѣ грижи, такъва ни се види да е високата моралностъ на «Ученитѣ жени»; а туй заключение, което Молнеръ дава да се извлече изъ шесата му, е прямиитѣ урокъ, който излиза изъ Фенелоновата книга «Въспитание на момитѣ».

« . . . Тѣ (женитѣ) не сж длъжни, казва Фенелонъ, нито да управляватъ държавата, нито да воюватъ, нито да постѣлватъ въ религиозни служби. Така тѣ могатъ да отбѣгватъ нѣкакви широки познания по политиката, военното искусство, юриспруденцията, философията и богословието.» — Дали той ималъ намѣренне да отговори на Poulain de la Barre? — «. . . Женитѣ иматъ да уредятъ домъ, да ошастливятъ мъжъ, да възпитатъ добри дѣца.» — Не се ли види, че тукъ опровергава Г-ца de Scudéry? — И другадѣ, като взема сжщата мисль за развиванне, казва: «. . . Тя (жената) е натоварена съ възпитанието на дѣцата си, на момчетата до извѣстна възраст, на момитѣ, догдѣ се тѣ омѣжатъ или поналугерятъ; съ поведението на слугинитѣ или слугитѣ, за тѣхнитѣ прави, за тѣхната служба; съ подробноститѣ на разноскитѣ

4) Madeleine de Scudery е писателка на романитѣ «Великия Киръ» и «Блелия», родомъ отъ Хавръ (1607-1701).

5) Agnès, лице отъ Молнеровата комедия «Женското училище» (Ecole des femmes), останало като типъ на просто-душце, на наивна мома, проста, невъжественна, говоряща, безъ да се черви, най-непристойнитѣ думи.

6) Philaminte, лице отъ Молнеровата комедия «Ученитѣ жени» (Femmes savantes); тя, заедно съ дъщеря си Арманда и зълвата си Белиза, образува една тройца отъ смѣшни педантки, които примиратъ отъ радостъ отъ Трикотеновитѣ совети и прегръщатъ Вадюса за обявѣта на гръцкия езикъ.

7) Béliise, видѣть горната бѣлъжка.

8) Molière, прочутъ комически писателъ, родомъ отъ гр. Парижъ (1622-1673).

9) Видѣть шестата бѣлъжка.

съ сръдството да се прави всичко съ икономия и почтено. . . . 10)». Такава е ролята за която, ѝ прѣд-назначила природата и която ѝ прѣдписва благоразумието. При това, като назначава тия граници за дѣйствиата ѝ, той не мисли да ги ограничи, нито да ги притѣсни. Ако женитѣ сръшаватъ въ това, то значи, че тѣ не познаватъ обширността на длъжноститѣ си, не по-малко важни въ обществото отъ ония на мъжете. Нѣли сж тѣ, които по нарежданieto на всички домашни работи съспиватъ или поддържатъ домоветѣ? А какъвъ авторитетъ не имъ трѣбва — авторитетъ отъ благосклонность и разумъ — за водение всички ония, които иматъ участие въ управленieto на такива интереси? Какъва тънкость за распознавание характера на чедата имъ, за откриванне тѣхния нравъ, за прѣварване поражданитѣ страсти, за умѣстно втѣпяване добритѣ макеми? Ще ли каже нѣкой, че тия длъжности сж ограничени и печални? Фенелонъ никакъ не приема, че твърдостъта исклучава отъ тукъ сладостъта. Той распростира надъ женскитѣ занятии грацията и живота. Види се, че въображенieto му, начертавайки тоя идеалъ на семейния животъ, било освѣтено отъ нѣкои изъ по-привлекателнитѣ въспоминания на Ксенофоновия Икономикъ, — една отъ най-общинитѣ му книги, единичното съчинение въ проза, което намрахме показано въ программата за гръцки прѣводъ на Бургундския дюкъ¹¹⁾. Такава жена, какъвато ѝ той разбира, не е само сплнната жена на Евангелието. Като Исхомаховата жена, тя е царицата на дома, украсенieto и душата на семейното огнище.

(Слѣдва)

Първа българка съ висше образование.

Съ голъма и истинска радостъ съобщавиме на читателкитѣ на „Женския Свѣтъ“, че приятелката ни Г-ца Елена Радева свършила тая година съ отличенъ успѣхъ учението си въ Женското Нормално Училище въ Fontenay-aux-Roses при Парижъ, отъ дѣто и получила надлъжния дипломъ. Речената Госпожица е първата българка, която свърши учението си въ такова висше учебно заведение, което е женскій факултетъ по литературата и Естественнитѣ науки въ Франция. До колко е мъчно да се постижи въ туй висше женско училище въ Франция и да се получи

10) Вижъ въ „Въспитание на момитѣ“, нашъ прѣводъ, гл. XI стр. 101 и 102.

11) Бургундскій дюкъ Лудовикъ, внукъ на Лудовика XIV баща на Лудовика XV, билъ Фенелоновъ ученикъ (1682-1712).

дипломъ отъ него, доказва се отъ това, че Г-ца Радева може да постижи въ него, само слѣдъ като се е подготвила добръ съ свършването Гимназия въ Русия и послѣ Ecole supérieure des filles, въ Парижъ; а може да го свърши, слѣдъ като положила неимоверни трудове прѣзъ цѣли три години. Затова много е похвална, въ тоя случай, постижката на Г-ца Министра К. Великова, който, като оценилъ трудоветъ и достойнството на Г-ца Ел. Радева, назначилъ ѝ за учителка при Софийската дъвическа гимназия. Като сграждаме, прочее, и ние приятелката си за туй нейно назначение, уверени сме прѣдварително, че тя ще се покаже достойна въ тоя си постъ, и чрезъ прилъжностъта и дѣятелностъта си ще оправдае възложенитѣ ѝ надлъжди.

М.

Единъ съвѣтъ къмъ читателкитѣ ни.

Недѣйте купува никакви дрѣхы и други зимни чешти, прѣди да посѣтите новоотворената въ улица Прѣславска магазинъ, както и другитѣ дѣѣ още модни магазини на г. г. Хаджи-Петръ Христовуловъ и С-не, бивша фирма Паруси Георгиу и С-не.

Намира се за проданъ

въ

Дирекцията на „Женский Свѣтъ“

улица Войнишка № 122 въ гр. Варна

новоизлѣзлата книга:

ВЪСПИТАНИЕ

НА

МОМИТѢ

отъ

Фенелона.

Прѣводъ отъ френски.

Прѣдметната книга е една отъ най-полезнитѣ за всѣка майка педагогически книги; тя ще ѝ принесе много важни услуги при въспитанието на дѣцата.

Годишенъ абонаментъ:

за абон. въ Т.-П. станция — на списанието	л. 3.—
— на списанието съ притурката	„ 5.50
І за абон. на право въ Дирек. — на списанието	„ 4.—
— на списанието съ притурката	„ 7.—
за странство — на списанието	„ 5.—
— на списанието съ притурката	„ 9.—

Отговорникъ: А Петровъ

Всичко, що се отнася до списанието или притурката, исправа се съ адресъ: До Дирекцията на „Женския Свѣтъ“ ул. Войнишка № 122 — Варна.

Писма неплатени не се приематъ,

Всѣкакви обявления, отнасящи се до госпожи и господни приематъ се.

Правото на записъ въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ абон-

Печатница Л. Нитче — Варна